

Ferskvannskrisen

- Hva kan Norge gjøre?

2003 er erklært av FN's generalforsamling som Ferskvannets år. Over hele verden markeres året gjennom fagarrangementer, utstillinger, forestillinger m.m. hvor fokus er på ferskvannets fundamentale betydning for liv, helse, velferd og økonomisk utvikling .

Verdens vanddag er fast den 22. mars hvert år. Sammenfallet med FN's ferskvannsårløp tilsa i år en ekstra markering fra Norsk Vannforening. Denne fant sted 25. mars gjennom et bredt anlagt heldags arrangement i ærverdige lokaler i Gamle Losjen i Oslo; tradisjonen tro i samarbeide med Norsk Hydrologiråd og Norske Sivilingeniørers Forenings Bistandsforum. NVE var også medarrangør.

Sentrale politikere, vannekspertter og interesseorganisasjoner ga en bred analyse av norsk vannkompetanse, og hva Norge kan bidra med for å avhjelpe den globale ferskvannskrisen.

For en ferskvannskrise har vi: 1,2 milliarder mennesker har ikke tilfredsstillende drikkevann, ca. 2,5 milliarder har utilfredsstillende sanitære forhold. Mange land mangler vann for matproduksjon. Ødeleggende flommer og stormer forekommer stadig hyppigere; mest sannsynlig skyldes det klimaendringer. Og tapet av biodiversitet i ferskvann tiltar i faretruende tempo.

Den politiske interessen for vann og vannforvaltning kom godt til syne ved at hele 3 (!) statsråder deltok som foredragsholdere; Miljøvernminister Børge Brende, Utviklingsminister Hilde Frafjord Johnsen og Olje- og energiminister Einar Steensnæs. Det ble signalisert sterkere innsats fra norsk side for å bidra til å løse den globale ferskvannskrisen.

Bakgrunnen for denne markerte politiske interessen for ferskvannssressursene har først og fremst sammenheng med at ferskvannskrisen har havnet helt på toppen av den politiske dagsorden i verdenssamfunnet. Fra å ha en perifer rolle under Miljøkonferansen i Brasil i 1992, fikk ferskvannet fokus både i FN's Tusenårserklæring ved århundreskiftet, og i slutterklæringen fra FN konferansen for Miljø og Bærekraftig utvikling (WSSD) høsten 2002. Og i Kyoto i Japan i mars i år ble det 3. World Water Forum med tilhørende ministerkonferanse arrangert en gigantisk vannmarkering med 10 000 deltakere og over 350 separate sesjoner! Og helt nylig: FN's faste komite for bærekraftig utvikling, "Committee for Sustainable Development" (CSD) har nettopp bestemt å fokusere spesielt på vannproblemene de nærmeste par årene. I denne komiteen er vår miljøvernminister Børge Brende nettopp valgt som ny formann.

Vannmålene fra FNs tusensårserklæring og Johannesburgkonferansen er som følger : -innen 2015 skal antall mennesker uten tilfredsstillende drikkevann og sanitærforhold halveres, og innen 2005 skal landene ha klare integrerte vannforvaltningsplaner som skal stoppe ikkebærekraftig forvaltning av ferskvannet.

Vann og sanitærmålene er klare og ambisiøse: Skal vi nå halveringsmålene innen 2015, må vi forbedre vannforsyning og sanitærforhold for henholdsvis 270 000 og 370 000 mennesker hver dag frem til 2015 !

Norge med sin internasjonale høye miljø- og utviklingsprofil har klare forpliktelse og ambisjoner. Regjeringen har da også lovet økt innsats etter Johannesburg blant annet på vannsektoren. Men hva kan lille vannlandet Norge gjøre? Her hjemme er vi jo ganske bortskjemte med rikelige vannressurser av gjennomgående god kvalitet. Mange av de dramatiske konsekvensene av vannmangel og forurenset vann er for oss noe fjerne. Så har vi den kompetansen som er nødvendig ?

Svaret er både ja og nei. Løsning av vannproblemene krevet et vidt spekter av verktøy som kan sorteres i tre hovedgrupper: 1) Gode og fornuftige forvaltningssystemer 2) Faglig kompetanse og kapasitet og 3) Økonomiske ressurser. På noen områder er vi gode, på andre stiller vi heller svakt. Noen eksempler: Vi er gode på "vannkraftkomplekset" både på teknologi , planleggings- og miljø-siden. Vi er vel ikke spesielt gode innen irrigasjon /kunstig vanning. Det vi har utviklet kompetanse på hjemme er vi gode på ute. Norge er i denne sammenheng også "gode " gjennom at vi har en høy bistand per innbygger. Innen integrert vannressursforvaltning stiller vi i mellomklassen; vi er bedre på enbruks- vannforvaltning enn på flerbruks.

Den fragmenterte vannforvaltningen som vi i Norge forvalter våre ferskvannressurser etter, utgjør ingen fordel når integrert vannforvaltning på tvers av brukerinteresser og samordnet forvaltning av vannmengde og vannkvalitet skal settes ut i praksis.

Det er en utbredt og uttalt oppfatning om at vi bør samordne vår vannforvaltning bedre, for å styrke våre muligheter til å bistå internasjonalt, men også av hensyn til en god implementering av EUs rammedirektiv her hjemme. Bedre samordning kan skje på mange måter; gjennom prosjektsamarbeide, et fast samarbeidsutvalg, opprettelse av formelle nettverk eller ved organisatoriske endringer.

Vannmyndighetene har ballen !

Vi ser frem til tiltak som gjør Vann-Norge mer slagkraftig hjemme og ute!

NORSK VANNFORENING